KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 21.6.2006
COM(2006) 325 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

o izvajanju Direktive 1998/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov

PREDGOVOR

Namen tega sporočila je pregledati, kako države članice izvajajo Direktivo 1998/6/ES o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov. Omejeno je na to vprašanje, o katerem poteka javna razprava. Vse zainteresirane strani so pozvane, da predložijo odgovore Evropski komisiji do 1. septembra 2006. Pošljite svoje pripombe (z oznako „Prva razprava o direktivi o označevanju cen“) na:

European Commission

Directorate-General for Health and Consumer Protection

Rue de la Loi 200

B-1049 Bruselj

Belgija

ali po elektronski pošti na: SANCO-B2@ec.europa.eu

Odgovori in pripombe bodo objavljeni na spletni strani Evropske komisije, razen če pošiljatelj izrecno ne zahteva drugače. Ko bo javna razprava končana, bo Komisija ocenila, ali je potrebno organizirati javno obravnavo za nadaljnjo razpravo o vprašanjih iz tega sporočila.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

o izvajanju Direktive 1998/6/ES
Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998
o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov

(Besedilo velja za EGP)

KAZALO

1. Uvod 4
2. Glavne določbe Direktive 4
3. Regulativni pristopi 5
3.1. Splošna obveznost in njene omejitve 5
3.2. Cena na enoto: primeri izvzetja 6
3.3. Cena na enoto: pozitivni seznami 7
4. Zahteve v zvezi s prikazom 7
5. Oglaševanje 8
6. Mala maloprodajna podjetja 8
7. Sklepi 10

Priloga - VPRAŠANJA ZA RAZPRAVO 12

1. UVOD

Vse države članice so sprejele nacionalne zakonodajne ukrepe za prenos Direktive 98/6/ES o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov. S tem dokumentom želi Komisija poročati o uporabi te direktive, kot to določa člen 12 Direktive.

Vseeno Komisija meni, da na tej stopnji ni primerno predložiti predloga v skladu s členom 12 Direktive. Pravzaprav nima nobenega dokaza, da zdajšnje razlike med nacionalnimi zakoni o označevanju cen povzročajo znatne ovire na notranjem trgu, ki bi utemeljevale regulativni poseg. Odločitev o tem vprašanju bo sprejeta glede na posvetovanje.

V skladu z Direktivo mora predlog na področju označevanja cen zlasti upoštevati pridobljene izkušnje malih maloprodajnih podjetij pri uporabi Direktive, med drugim v zvezi s tehnološkim razvojem in uvedbo enotne valute (uvodna izjava 14). Za zagotovitev trdne baze znanja za ukrepe, v skladu z načeli o bolje oblikovanih predpisih, je Komisija pred širitvijo in z vključitvijo 15 starih držav članic opravila študijo, da bi ocenila dejanski vpliv določb iz člena 6 in njihovega izvajanja na mala maloprodajna podjetja, delovanje notranjega trga in skupno raven varstva potrošnikov[1]. Ta predhodna študija uspešno izpostavlja različne vidike, ki so uporabni za posvetovanje o Direktivi.

Komisija se namerava posvetovati z zainteresiranimi strankami o vplivu Direktive na notranji trg in skupno raven varstva potrošnikov. V Prilogi je navedenih nekaj vprašanj, ki jih je treba obravnavati v postopku pregleda. Komisija bo na podlagi ugotovitev posvetovalnega postopka, glede na rezultat stalnega postopka pregleda pravnega reda o varstvu potrošnikov, preučila potrebo po nadaljnjih zakonodajnih pobudah na področju označevanja cen. Pregled Direktive o označevanju cen je v skladu s cilji o bolje oblikovanih predpisih, ki jih želi doseči Komisija v smislu poenostavitve zakonodajnega okolja.

2. GLAVNE DOLOČBE DIREKTIVE

Glavni namen Direktive je zagotoviti, da sta prodajna cena in cena na mersko enoto (cena na enoto) označeni na vseh proizvodih, ki jih trgovci ponujajo potrošnikom, da bi se izboljšalo obveščanje potrošnikov in olajšala primerjava cen. Prodajna cena mora biti nedvoumna, lahko prepoznavna in čitljiva (člen 4).

Področje uporabe Direktive je omejeno na proizvode. Čeprav „proizvodi“ v Direktivi niso opredeljeni, je izraz mogoče razložiti s sklicevanjem na druge določbe pravnega reda s tega področja[2], ki vključujejo vse premično blago. Zato se ta direktiva na uporablja za storitve[3].

Obveznost označevanja prodajne cene in cene na enoto na vseh proizvodih, ki jih trgovci ponujajo potrošnikom, se splošno uporablja. Vseeno člen 3(2) Direktive omogoča, da države

---

1 Študija „Ocena o izvajanju Direktive 98/6/ES o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov“, ki jo je pripravila organizacija EIM Business & Policy Research.

2 Npr. člen 2 Direktive 85/374/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako.

3 Vseeno se ukrepi o prenosu, ki jih je sprejelo več držav članic, uporabljajo tudi za storitve: na primer Belgija, Nemčija, Luksemburg, Portugalska, Češka republika, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Slovaška in Slovenija.

članice odstopijo od splošne obveznosti za proizvode, ki se dobavijo pri opravljanju storitve, pri prodaji na dražbi ter prodaji umetniških del in starin. Zato se države članice pri uporabi odstopanja lahko odločijo, da ni treba označiti niti prodajne cene niti cene na enoto.

Člen 3(3) določa, da prodajne cene ni treba označiti na proizvodih, ki se prodajajo v razsutem stanju, tj. proizvodih, ki niso vnaprej pakirani in se merijo v prisotnosti potrošnika. Ker prodajne cene za te proizvode ni mogoče določiti, dokler potrošnik ne navede, koliko proizvoda potrebuje, je treba označiti le ceno na enoto.

V skladu s členom 3(1) cene na enoto ni treba označiti, če je enaka prodajni ceni (npr. če je količina pakiranega proizvoda enaka posamični merski enoti). Poleg tega lahko države članice v skladu s členom 5 proizvode, za katere takšno označevanje ne bi bilo koristno zaradi narave ali namena proizvodov ali bi lahko povzročilo zmedo, izvzamejo iz obveznosti označevanja cen na enoto.

Države članice lahko tudi določijo, da obveznost označevanja cene na enoto ne velja v prehodnem obdobju, če bi za nekatera mala maloprodajna podjetja pomenila presežno breme zaradi števila prodajanih proizvodov, prodajnega prostora, vrste prodajnega mesta, posebnih pogojev prodaje, pri katerih proizvod potrošniku ni dostopen takoj, ali nekaterih oblik dejavnosti, kot so nekatere vrste potujoče trgovine (člen 6). To odstopanje se ne uporablja za ceno na enoto proizvodov, ki jih ta podjetja prodajajo v razsutem stanju.

Direktiva nenazadnje določa, da države članice lahko omejijo največje število cen, ki jih je treba označiti (člen 4), da zagotovijo preglednost sistema med uvedbo eura (uvodna izjava 13).

Člen 10 Direktive vsebuje klavzulo o najmanjši uskladitvi, v skladu s katero Direktiva ne preprečuje državam članicam, da sprejmejo ali ohranijo ugodnejše določbe glede obveščanja potrošnikov in primerjave cen, če so združljive s Pogodbo.

3. REGULATIVNI PRISTOPI

3.1. Splošna obveznost in njene omejitve

Splošna obveznost označevanja prodajne cene in cene na enoto lahko znatno izboljša možnost potrošnikov, da ovrednotijo in primerjajo cene ter se odločijo na podlagi preproste primerjave, ter tako spodbuja konkurenco med podjetji in proizvodi. Vseeno je označevanje prodajne cene in cene na enoto za nekatere kategorije proizvodov nemogoče ali nekoristno, ker je njihovo ceno mogoče določiti le s pogajanji ali ker jih ni mogoče preprosto primerjati z drugimi proizvodi iste vrste. Zato Direktiva omogoča, da države članice ne uporabijo splošne obveznosti iz člena 3(1) za proizvode, ki se dobavijo pri opravljanju storitve (npr. cena šampona, ki se uporablja pri urejanju las), pri prodaji na dražbi ter prodaji umetniških del in starin.

Možnosti, da so takšni proizvodi izvzeti iz splošne obveznosti označevanja prodajne cene in cene na enoto, nista uporabili le Francija in Finska. Na Švedskem je z zakonom določeno izvzetje omejeno le na proizvode, ki se prodajajo na dražbi in po podobnih postopkih. Na Madžarskem so proizvodi, ki se prodajajo na dražbi, izvzeti iz obveznosti označevanja prodajne cene in cene na enoto le, ko se pri objavi dražbe določi izklicna cena. V Belgiji so izvzeti proizvodi, ki se dobavijo pri opravljanju storitve, in proizvodi, ki se prodajajo v javnih postopkih. Poljska zakonodaja določa, da je cena blaga lahko vključena v ceno storitve: to

pomeni, da ne obstaja obveznost ločenega označevanja prodajne cene in cene na enoto blaga, ki se dobavi pri opravljanju storitve. V Luksemburgu se izvzetje za umetniška dela in starine uporablja le, če imajo ti proizvodi jasno oznako, na podlagi katere jih je mogoče prepoznati na ceniku, ki mora biti v prodajalni na izpostavljenem mestu in dostopen potrošnikom. Druge države so odstopanje uporabile v celoti.

3.2. Cena na enoto: primeri izvzetja

Direktiva priznava, da obveznost označevanja cene na enoto za nekatere proizvode ne bi bila koristna ali bi lahko povzročila zmedo, na primer, kadar označevanje količine ni pomembno za primerjavo cen ali kadar se v enaki embalaži prodajajo različni proizvodi (uvodna izjava 10). Zato člen 5(1) omogoča, da države članice te proizvode izvzamejo iz obveznosti označevanja cene na enoto.

Vse države članice so nekatero blago izvzele iz obveznosti označevanja cene na enoto. Velika večina držav članic je določila nekatere kategorije proizvodov, na katerih ni treba označiti cene ne enoto. Švedski zakon ne vsebuje seznama izvzetih proizvodov, ampak določa, da cene na enoto ni treba označiti, če je mogoče pričakovati, da zaradi narave ali namena proizvoda takšno označevanje ne bi bilo pomembno ali bi lahko povzročilo zmedo. Zakonodaji Malte in Poljske ne naštevata kategorij izvzetih proizvodov, ampak dajeta pristojnim organom pooblastila za izvzetje iz splošne obveznosti označevanja cene na enoto. Ukrepi o prenosu, ki so jih sprejeli Ciper, Latvija in Litva, vključujejo kratke odprte sezname s primeri proizvodov, za katere se ta obveznost ne uporablja.

Države članice so izbrale kategorije blaga, ki je izvzeto iz splošne obveznosti označevanja cene na enoto, v skladu z zelo različnimi merili. Večina nacionalnih ukrepov za prenos izvzema proizvode, ki zajemajo izbor različnih stvari, ki se prodajajo v isti embalaži, in s tem izraža primer iz preambule Direktive. Označevanje cene na enoto se prav tako na splošno šteje za nepotrebno pri blagu, ki se prodaja v količinah pod nekaterimi mejnimi vrednostmi (od 5 g ali 5 ml na Cipru in v Litvi do 100 g ali 100 ml v Luksemburgu). Več držav članic je izvzelo nekatere ali vse proizvode, ki se prodajajo v prodajnih avtomatih. V Združenem kraljestvu in Estoniji so proizvodi, ki so vnaprej pakirani v stalni količini in se ponujajo za prodajo v prodajnih avtomatih, izvzeti iz obveznosti označevanja cene na enoto v skladu z nacionalnimi določbami, s katerimi je v nacionalno zakonodajo prenesen člen 6 Direktive.

V več primerih so na seznam izvzetih proizvodov vključeni tudi proizvodi, ki se prodajajo posamično za takojšnjo prehrano (tj. sladoled), pripravljeni obroki, sestavljeni iz različnih proizvodov, koncentrirana ali dehidrirana živila, ki jim je treba pred uživanjem dodati vodo in/ali druge sestavine, proizvodi, ki se prodajajo po enoti, in posebna prodaja živil po znižani ceni, ker se jim izteka rok prodaje. Danska, Finska, Estonija in Slovaška so izrecno izvzele označevanje cene na enoto na proizvodih, ki se prodajajo posamično in jih ni mogoče ločiti, ne da bi se pri tem spremenila njihova kakovost ali narava, ter za katere ni določena zahteva za označevanje neto vsebine.

Druga izvzetja so bolj določna. Danski zakon na primer določa izvzetje za žemljice in pecivo, ki niso vnaprej pakirani; Estonija določa izvzetje za čokoladne figurice in jajca s presenečenjem, zgodnjo svežo zelenjavo, kuharska zelišča, ki se prodajajo v lončkih, osveževalce daha in žvečilne gumije. Finska določa izvzetje za čokoladna jajca, okrasne slaščice ter pekovske in slaščičarske proizvode. Na Nizozemskem, v Estoniji in Sloveniji ni treba označiti cene na enoto na proizvodih, ki se uporabljajo za aranžiranje izložb. Na Poljskem so izvzete rože in rastline, žive živali, živila, ki niso vnaprej pakirana in se prodajajo

po kosu, blago, ki se običajno prodaja v velikih količinah, blago, ki se ponuja za prodajo zunaj poslovnih prostorov ali na posebnih sejmih, in blago, katerega prodajna cena je nižja od 4 zlotov. V Grčiji so izvzeti kozmetika, parfumi in izdelki za osebno nego; v Nemčiji so izvzeti pijače in tobak za žvečenje; v Španiji pa je določeno izvzetje za vina in žganja z nadzorovano označbo porekla ali značilno geografsko označbo.

3.3. Cena na enoto: pozitivni seznami

Da bi trgovcem in pristojnim organom olajšali uporabo pravil, lahko države članice pripravijo seznam neživilskih proizvodov ali kategorij proizvodov, za katere se še naprej uporablja obveznost označevanja cen na enoto, v skladu s členom 5(2) Direktive.

Možnost sestave seznama neživilskih proizvodov ali kategorij proizvodov, za katere se v vsakem primeru še naprej uporablja obveznost označevanja cen na enoto, v skladu s členom 5(2) je uporabilo le nekaj držav članic. Francija, Belgija in Luksemburg so sprejeli obsežne pozitivne sezname neživilskih proizvodov. Danska in Finska sta pripravili sezname, ki vključujejo živila in neživilske proizvode. Zakonodaja Estonije določa, da mora biti cena na enoto označena kot cena na kos na papirnatih prtičkih, robčkih in plenicah, damskih vložkih, dnevnih vložkih in tamponih. Zakonodaja Avstrije ne vsebuje seznama neživilskih proizvodov, ki morajo biti označeni s ceno na enoto, ampak daje pristojnim organom pooblastilo za določitev takšnih proizvodov.

4. ZAHTEVE V ZVEZI S PRIKAZOM

Direktiva določa, da morata biti prodajna cena in cena na enoto nedvoumni, lahko prepoznavni in čitljivi (člen 4). Zlasti prodajna cena in cena na enoto morata predstavljati končno ceno (za enoto in za določeno količino, v tem zaporedju) proizvoda, vključno z DDV in vsemi drugimi dajatvami (člen 2).

Vse države članice pravilno izvajajo člen 4 Direktive, nekatere pa so z nacionalno zakonodajo uvedle dodatne zahteve v zvezi z načinom oblikovanja in označevanja cen. Danska, Finska, Švedska in Francija določajo, da označevanje ne sme povzročati negotovosti o proizvodih v zvezi s tem, za katere proizvode se uporablja določena cena. Španski zakon določa, da morata biti prodajna cena in cena na enoto v istem vidnem polju, v Grčiji pa morata biti enake velikosti. V Luksemburgu morajo restavracije, bari in vsi obrati, ki ponujajo hrano in pijačo, označiti prodajno ceno, vključno s storitvijo.

Namen člena 4 je zagotoviti potrošnikom enotno in pregledno obveščanje. Vseeno Direktiva priznava, da bi lahko prehod na euro ogrozil preglednost predvidenega sistema označevanja cen, ker bi lahko bili potrošniki izpostavljeni več etiketam s ceno za isti proizvod. Zato člen 4(1) omogoča, da države članice določijo omejitev največjega števila cen, ki jih je treba označiti.

Omejitve v skladu s členom 4(1) je uvedlo le nekaj držav članic, in sicer Francija, Italija in Luksemburg. Države članice so jih lahko uporabile le v prehodnem obdobju ob uvedbi eura. Zlasti Italija je določila izvzetje za male trgovce na drobno; Luksemburg je določil datum, na katerega je bilo treba vse označene cene v lokalni valuti spremeniti v eure; Francija je določila, da je treba prodajno ceno označiti v nacionalni valuti in eurih, ceno na enoto pa je bilo treba do določenega datuma označiti v nacionalni valuti, po njem pa v eurih.

Kaže, da zdaj v nobeni državi članici ne veljajo pravila o omejitvi največjega števila cen, ki jih je treba označiti, čeprav ni mogoče izključiti možnosti, da se lahko nove države članice ob prevzemu eura odločijo sprejeti posebne predpise o tem vprašanju. Treba je opozoriti, da so Francija, Malta in Poljska uvedle pravila, ki omogočajo skupno označevanje prodajne cene in cene na enoto na enakih proizvodih, ki se prodajajo po enaki ceni in so prikazani skupaj. Vseeno ta pravila omogočajo – in ne določajo – omejitev največjega števila cen, ki jih je treba označiti.

5. OGLAŠEVANJE

Obveznost označevanja cene na enoto se uporablja tudi za vsak oglas, ki navaja prodajno ceno proizvodov iz te direktive, kot določa člen 3(4). Ta določba ni povzročila nobenih posebnih težav pri prenosu. Vseeno je treba opozoriti, da je Združeno kraljestvo oglase, ki so prikazani na televiziji, v kinu ali majhnih prodajalnah, izvzelo iz obveznosti označevanja cene na enoto.

Člen 3(4) določa posebno vsebino za oglaševanje potrošniških proizvodov, ki jo bo treba uskladiti s splošnimi pravili iz Direktive 2005/29/ES o nepoštenih poslovnih praksah. Člen 7(1) Direktive določa, da se poslovna praksa šteje za zavajajočo, če v konkretnem primeru ob upoštevanju vseh značilnosti in okoliščin ter omejitev sredstva komunikacije izpusti bistvene informacije, ki jih glede na kontekst povprečni potrošnik potrebuje za sprejetje odločitve ob poznavanju vseh pomembnih dejstev, in s tem povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel. Člen 7(5) dodatno pojasnjuje, da se zahteve po informacijah, določene s pravom Skupnosti glede tržnih komunikacij, vključno z oglaševanjem ali trženjem, štejejo za bistvene. Člen 3(4) Direktive o označevanju cen je izrecno naveden v Prilogi II k Direktivi o nepoštenih poslovnih praksah: zato bo neoznačevanje cene na enoto pri oglaševanju potrošniških proizvodov, ki jih zajema Direktiva o označevanju cen, kot tako pomenilo kršitev Direktive o nepoštenih poslovnih praksah.

Komisija se zaveda, da bi lahko zaradi pomanjkanja zbliževanja področja uporabe nacionalnih ukrepov o prenosu za nekatere oglase o nekaterih kategorijah proizvodov veljala obveznost označevanja cene na enoto le v nekaterih državah članicah, v drugih pa ne. Komisija namerava preveriti, ali takšne okoliščine lahko ovirajo cilje povezovanja trgov in varstva potrošnikov, ki se jih želi doseči s popolno uskladitvijo pravil o nepoštenih poslovnih praksah na ravni EU.

6. MALA MALOPRODAJNA PODJETJA

Direktiva priznava, da lahko obveznost označevanja cene na enoto za nekatera mala maloprodajna podjetja včasih pomeni presežno breme zaradi števila prodajanih proizvodov, prodajnega prostora, vrste prodajnega mesta ali same oblike dejavnosti (npr. nekatere vrste potujoče trgovine). Zato člen 6 omogoča, da države članice izvzamejo iz obveznosti označevanja cene na enoto blago, ki ga prodajajo ta podjetja, razen proizvodov, ki se prodajajo v razsutem stanju. To izvzetje je mogoče uporabiti le v prehodnem obdobju, določiti pa ga morajo države članice.

Več držav članic se je odločilo, da bo izvajalo odstopanje za mala maloprodajna podjetja iz člena 6 Direktive. Vseeno merila, ki jih izberejo nacionalni zakonodajalci za opredelitev področja uporabe tega odstopanja, niso usklajena. Večina držav članic upošteva skupni

prodajni prostor in določa mejno vrednost, pod katero se obveznost označevanja cene na enoto ne uporablja več. Te mejne vrednosti znašajo od 50 m^2 v Grčiji do 500 m^2 v Sloveniji.

Nekatere države članice so se odločile izvzeti obveznost označevanja cene na enoto za prodajalne s postrežno prodajo (v nasprotju s samopostrežno možnostjo prodaje): to velja na primer za Nizozemsko, Slovaško in Grčijo (pri slednji le za vnaprej pakirana živila in pijače). V Franciji je odstopanje na voljo le za nesamopostrežna maloprodajna mesta, katerih prodajni prostor ne presega 120 m^2.

Avstrija določa izvzetje za samostojne trgovce z največ devetimi zaposlenimi in trgovce, ki imajo obliko dejavnosti z največ 50 zaposlenimi. Trgovci z največ petimi polno zaposlenimi so izvzeti tudi na Nizozemskem. Irski ukrepi o prenosu izvzemajo prostore, v katerih trgovec ne uporablja opreme za tiskanje poličnih etiket ali branje črtne kode na prodajnih mestih. Na Nizozemskem obstajajo tudi posebna odstopanja za proizvode, ki se prodajajo na domu rednih strank, v vozilih ali na tržnici na ulici ali vodi.

Iz obveznosti označevanja cene na enoto so izvzeti potujoči trgovci v Avstriji, na Irskem in v Luksemburgu. Združeno kraljestvo določa izvzetje za potujoče trgovce, le če ponujajo kruh v predpisani količini ali katere koli vnaprej pakirane proizvode v stalni količini. V Estoniji se takšno izvzetje lahko uporablja za vnaprej pakirano blago z enako prostornino ali težo, ki se ponuja ali prodaja v potujoči prodajalni, kiosku ali ulični stojnici.

Zakonodaja Malte pa ne dopušča odstopanja neposredno, ampak daje pristojnemu upravnemu organu (direktorju za potrošniške zadeve) pooblastila za določitev pogojev, pod katerimi so lahko mala maloprodajna podjetja ali druge kategorije trgovcev izvzete iz obveznosti prikaza cene na enoto, če bi to bilo preveč težavno.

Danska, Finska, Švedska, Madžarska, Latvija, Litva in Poljska niso sprejele posebnih pravil za mala maloprodajna podjetja. Belgija, Italija, Portugalska in Španija so na začetku izvajale začasni režim za mala maloprodajna podjetja, vendar ga po koncu prehodnega obdobja, predvidenega za uvedbo eura, niso podaljšale. Ciper je z nedavno spremembo nacionalne zakonodaje odpravil odstopanje.

V skladu z Direktivo lahko države članice izvzamejo proizvode, ki jih prodajajo mala maloprodajna podjetja, iz obveznosti označevanja cene na enoto le za prehodno obdobje. Vseeno je Češka republika edina država članica, katere izvedbena zakonodaja določa natančen datum izteka tega odstopanja, in sicer 1. maj 2014. V grškem zakonu je trajanje odstopanja opredeljeno s sklicevanjem na besedilo Direktive: zato se izvzetje iz obveznosti označevanja cene na enoto uporablja do ponovnega pregleda tega vprašanja s strani Skupnosti v skladu s členom 12. Nemški ukrepi o prenosu navajajo, da je izvzetje prehodno, in ne določajo natančno, koliko časa bo na voljo. Druge države članice ne omenjajo, da je odstopanje dopustno le za prehodno obdobje, čeprav so nekatere od njih izrecno pojasnile, da odstopanje ni predvideno kot trajno.

V skladu s členom 12 Direktive in njeno preambulo je Komisija opravila študijo, s katero je ocenila vpliv Direktive, pri čemer je bil poseben poudarek namenjen uporabi zahtev v zvezi z označevanjem cen s strani malih maloprodajnih podjetij. S študijo so bile ugotovljene morebitne ovire za male trgovce na drobno v zvezi z označevanjem cene na enoto, ki jih lahko povzročijo instrumenti in metodologije za oblikovanje cen. Zlasti ročni sistemi oblikovanja cen, ki jih mali trgovci na drobno uporabljajo pogosteje kot računalniške sisteme, lahko pomenijo dodatno breme za izračunavanje, spreminjanje in označevanje cene na enoto.

Čeprav so nove tehnologije hitro dostopne, mali trgovci na drobno redkeje izkoriščajo ugodnosti, ki jih ponuja takšen napredek, zaradi visokih stroškov, nezadostnega prometa in zapletenosti sistemov.

Vseeno kaže, da je mogoče dokazati, da breme ni presežno v razmerju do ciljev varstva potrošnikov, ki jih želi doseči Direktiva. Študija, ki jo je opravila Komisija, kaže, da le znatna manjšina (39 %) malih maloprodajnih podjetij v petnajstih starih državah članicah meni, da je oblikovanje cen na enoto breme za male trgovce na drobno. Večina malih maloprodajnih podjetij v petnajstih starih državah članicah se strinja z označevanjem cen na enoto za vse maloprodajne prodajalne, ne glede na njihovo velikost. Trgovci na drobno, ki že označujejo cene na enoto, si bolj prizadevajo za obvezno oblikovanje cen na enoto za vse trgovce na drobno kot pa podjetja, za katere je odstopanje ugodnejše.

Komisija meni, da zbrani dokazi niso dokončni glede na morebiten pregled Direktive. Prvič, študija je morala biti opravljena na podlagi standardne opredelitve malih maloprodajnih podjetij (0–20 zaposlenih), čeprav se – glede na to, da ne obstaja usklajen pojem na ravni Skupnosti – opredelitve malih trgovcev na drobno v nacionalnih pravnih sistemih držav članic precej razlikujejo. Drugič, v študiji niso bile zajete nove države članice, kjer imajo mali trgovci na drobno mogoče posebne težave (čeprav so se štiri, kot je navedeno zgoraj, odločile, da ne bodo uporabile možnosti za odstopanje iz člena 6).

7. SKLEPI

Direktiva v nobeni državi članici ni povzročila večjih težav pri prenosu. Izvajajo jo vse države članice, čeprav se je v nekaterih primerih začela izvajati po datumu iz člena 11(1) – to je po 18. marcu 2000. Študija, ki jo je opravila Komisija, kaže, da obstaja veliko soglasje o tem, da Direktiva prispeva k večjemu varstvu gospodarskih interesov potrošnikov, čeprav je dejanski obseg njenega vpliva še vedno nejasen.

Direktiva omogoča, da se države članice pri pripravi ukrepov o prenosu večinoma ravnajo po svoji presoji. Več členov uvaja odprte regulativne pristope za nacionalne zakonodajalce: zato so nacionalni zakoni, s katerimi se izvaja Direktiva, v zvezi z nekaterimi vprašanji precej različni. Vseeno to ne drži vedno: velika večina držav članic je za nekatere določbe sprejela enake normativne rešitve na nacionalni ravni.

Zaradi možnosti presoje se države članice pogosto niso oprle na klavzulo o najmanjši uskladitvi iz člena 10, v skladu s katero lahko sprejmejo ali ohranijo ugodnejše določbe glede obveščanja potrošnikov in primerjave cen, kot jih vsebuje Direktiva. Glede na morebiten pregled Direktive Komisija zato namerava preučiti, ali je treba ohraniti klavzulo o najmanjši uskladitvi iz člena 10.

V zvezi z možnostjo, da države članice lahko proizvode, za katere takšno označevanje ne bi bilo koristno zaradi njihove narave ali namena, izvzamejo iz obveznosti označevanja cen na enoto, je bil ugotovljen zelo neenoten potek: medtem ko so nekatere kategorije proizvodov izvzete v večini držav članic, obstaja več posebnih izvzetij, ki jih ni mogoče vedno upravičiti v skladu s členom 5(1). To povzroča neugodno neenako raven varstva potrošnikov v Evropi, zaradi katere bodo morda potrebne nadaljnje smernice v zvezi s tem, za katere proizvode ali kategorije proizvodov lahko velja obveznost označevanja cene na enoto in/ali kateri od njih so lahko izvzeti iz te obveznosti.

Kot je navedeno zgoraj, se Komisija namerava seznaniti tudi s stališčem zainteresiranih strank o uporabi člena 6, pri čemer je poseben poudarek namenjen njegovemu vplivu na trgovsko dejavnost malih maloprodajnih podjetij. Komisija zlasti pozdravlja kakršne koli predloge o nadaljnji potrebi po začasnem odstopanju iz Direktive in/ali možnosti za uvedbo evropske opredelitve malih trgovcev na drobno v zakonodaji.

Priloga

VPRAŠANJA ZA RAZPRAVO

Vprašanje A: Ali bi bilo treba odstopanje v členu 3(2) ohraniti?

Možnost 1: Lahko bi trdili, da označevanje cene na enoto za proizvode iz člena 3(2) ni pomembno za to, da bi se potrošniki lahko na podlagi primerjave cen premišljeno odločali. Dejansko je večina držav članic izključila te proizvode iz področja uporabe pri nacionalnih ukrepih prenosa. Francija in Finska, ki nista uporabili te možnosti, sta sprejeli pozitivne sezname kategorij proizvodov, za katere se še naprej uporablja obveznost označevanja cen na enoto: zato v večini primerov cene na enoto proizvodov iz člena 3(2) celo v teh državah ne bo treba navajati. Zato bi bilo primerno, da se te proizvode izključi iz področja uporabe direktive in odpravi odstopanje.

Možnost 2: Ker države članice v skladu s členom 5(1) lahko opustijo obveznost označevanja cene na enoto za proizvode, za katere to označevanje ne bi bilo smiselno, ni potrebe, da se to blago izključi iz področja uporabe direktive. Člen 3(2) bo razveljavljen in države članice bodo lahko prosto določale, ali naj se cena na enoto za te proizvode označi v skladu s členom 5(1).

Možnost 3: Tretja izbira bi bila, da se odstopanje zadrži v sedanji obliki.

Vprašanje B: Za katere proizvode bi moralo biti obvezno označevanje cene na enoto?

Možnost 1: Države članice imajo različna stališča do tega, katere proizvode ni potrebno označiti s ceno na enoto, ker taka označitev ne bi bila smiselna zaradi narave proizvodov in namena ali bi verjetno povzročila zmešnjavo. Čeprav bi bilo to ob upoštevanju nacionalnih posebnosti do neke mere upravičeno, obstaja verjetno jasna potreba po zagotovitvi navodil. Na primer, na evropski ravni bi bilo mogoče izvesti okviren ali izčrpen seznam kategorij proizvodov, za katere označitev cene na enoto ni potrebna. Če se bo tak izčrpen seznam sestavil, se člen 5(1) lahko razveljavi.

Možnost 2: Izbirna možnost bi bila, da se na evropski ravni sestavi seznam proizvodov ali kategorij proizvodov, za katere se uporablja obveznost označevanja cene na enoto. Tak pozitivni seznam bi dejansko določil natančen obseg uporabe direktive in izločil vsako pravno negotovost za potrošnike ter podjetja. Če bi bil tak seznam sprejet, bi člen 5 lahko razveljavili.

Možnost 3: Tretja možnost bi bila določiti merila, ki jih morajo države članice upoštevati pri izvajanju člena 5(1). To bi omejilo široke diskrecijske pravice držav članic, ne da bi bilo treba izločiti člen 5.

Vprašanje C: Ali bi morali biti v tej zvezi ohranjeni posebni predpisi o oglaševanju?

Možnost 1: Lahko bi trdili, da Direktiva 2005/29/ES o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu zagotavlja, da so potrošniki ustrezno zaščiteni pred vsakim oglaševanjem, ki bi jih lahko zavedel glede cene proizvoda. V tem primeru bi se lahko člen 3(4) razveljavil. Pristojni nacionalni organi bodo morali v tem primeru oceniti, ali obstaja verjetnost, da bi oglasi, ki omenjajo prodajno ceno, vendar ne cene na enoto

proizvodov iz Direktive o označevanju cen, vplivali na ekonomsko ravnanje povprečnih potrošnikov ter jih napeljali, da bodo sprejeli odločitve o poslu, ki jih drugače ne bi sprejeli.

Možnost 2: Če se označevanje cene na enoto pri oglaševanju šteje v vsakem primeru za bistveno za zagotovitev visoke ravni varstva potrošnikov, bi se lahko člen 3(4) razveljavil, dodala bi se lahko ustrezna določba na črni seznam praks, ki se v skladu z Direktivo 2005/29/ES vedno štejejo za nepoštene. Vendar da se zagotovi pravilna uporaba črnega seznama, je treba določiti osrednji seznam proizvodov, za katere bi izpustitev cene na enoto pri oglaševanju vedno veljala za nepošteno.

Vprašanje D: Ali bi moralo odstopanje za mala maloprodajna podjetja postati stalno? Če da, ali bi moral biti uveden pojem „mala maloprodajna podjetja“? Kako bi moral biti opredeljen?

Možnost 1: Direktiva državam članicam omogoča, da opustijo obveznost označevanja cene na enoto za mala maloprodajna podjetja samo za omejen rok, ki ga je treba podrobneje določiti v nacionalni zakonodaji. Prva izbira bi bila iz področja uporabe Direktive izključiti mala maloprodajna podjetja. Vendar taka izbira sloni na domnevi, da bi bila obveznost označevanja cene na enoto za blago za široko porabo prekomerno breme za taka podjetja. V tem trenutku Komisija nima dokaza, da je to tako: izid študije in odločitev mnogih držav članic, da ne uporabijo odstopanja, nakazujeta, da predstavlja navedena obveznost dodatno breme, čeprav ne prekomerno ali nesorazmerno. Če bi se odločili za izključitev malih maloprodajnih podjetij iz področja uporabe Direktive, bi lahko razvili natančno opredelitev takih podjetij na evropski ravni, da se zagotovi pravna gotovost.

Možnost 2: Lahko bi trdili, da označevanje cene na enoto ne predstavlja pretiranega bremena za mala maloprodajna podjetja. Če da, potem bi lahko odstopanje v členu 6 odpravili.

Možnost 3: Nazadnje bi lahko možnost odstopanja iz člena 6 še razširili za določeno obdobje, da bi v prihodnosti ponovno ocenili, ali tehnični razvoj zmanjša breme malih maloprodajnih podjetij glede označevanja cene na enoto. Tudi v tem primeru bi bilo treba določiti obdobje uporabe tega odstopanja ter podjetja, ki bi ga lahko koristila.

Vprašanje E: Ali bi morala biti ohranjena klavzula o najmanjši uskladitvi?

Možnost 1: Ker so države članice komaj kaj uporabile možnost uvedbe ali ohranitve strožjih predpisov o varstvu potrošnikov na področju, ki ga usklajuje Direktiva, bi se bilo mogoče usmeriti proti popolnoma usklajenemu režimu označevanja cen ter tako združiti visoko raven varstva potrošnikov s popolnim povezovanjem trga.

Možnost 2: Odstranitev klavzule iz člena 10 bi zmanjšala diskrecijsko pravico držav članic pri izvajanju Direktive. Poleg tega na tej stopnji Komisija nima prepričljivega dokaza, da obstoječe razlike med nacionalnimi zakoni o označevanju cen blaga za široko porabo povzročajo znatne ovire na notranjem trgu in pri čezmejni trgovini.